

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

6. Quid requiratur ad legitimà acceptationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

§. VI. Quidnam requiratur ad legitimam acceptationem?

PERSONA LEGITIMA.

1. Requiritur primò, ut Persona, quæ Promissionem (immò, & quancunque Donationem) acceptat, sit legitima, id est, vel ipse Promissarius, vel alius ejus vires legitimè gerens: quis autem hic sit, dicam innox separatim.

Acceptatio sive externa, sive solum interna.

2. Requiritur secundò, ut ipsa acceptatio sit quidem, sed non necessariò sensibilis, & externa: ad formandam enim promissionem sufficit, quòd sit interna dumtaxat. Si enim mihi absenti scribas, equum mihi commodatum à te, mihi eidem te donare: & ego sine ullo actu externo, animo interno illum acceptem, acceptabo sufficenter. Idem ergo erit, si scribas mihi, aliquid te mihi promittere, & ego illud internè acceptem. Dixi (ad firmendam promissionem) nam ad hoc, ut promittens, vel donans cognoscat promissionem suam jam esse firmam, noscere sane debet acceptationem promissarii, vel donatarii, quòd absque acceptatione externa esse, sine Dei revelatione, non potest.

3. Dices: Cur ipsa promissio, vel donatio debet esse sensibilis, immò ipsi promissario intimata, & cognita, ut supra vidimus, acceptatio autem promissarii nequaquam?

Respondeo: Quia per promissionem, vel donationem debet Dominus transferre Ius rei in promissarium, vel donatarium, quòd sine ejusdem Domini expressione fieri nequit; nequit enim alter, nisi cognoscat hanc voluntatem Domini, consentire ad acquirendum ejusmodi Ius. At promittens, vel donans nullum Ius acquirere debet, quare non est necesse, ut alterius acceptationem sciat.

4. Dices secundò: Cur in aliis contractibus, vel donationibus onerosis, ad eorum irrevocabilitatem, & validitatem regulariter requiratur, ut acceptatio sciatur à donatore, vel ab alio contrahente, non autem in casu nostro?

Respondeo, quia in aliis debet oriri obligatio in utroque contrahentium, & uterque debet acquirere Ius alterius, & transferre Ius suum alteri; Si enim ego vendo tibi equum, non solum debeo transferre Ius equi in te, sed etiam debeo acquirere Ius ad pretium, quòd mihi tradis, vel promittis, quæ absque eo, quòd cognoscam tuum assensum, acquirere non possum: at in casu nostro promittens nihil acquirere debet, ut dictum est. Dixi (regulariter in aliis contractibus onerosis) nam esse aliquos casus, in quibus, neque in his, talis cognitio sit necessaria, indicat Delugo, *disp. 2.2. de Inst. à num. 33.*

Acceptatio absoluta.

5. Requiritur tertio, ut promissarius acceptet absolute, non conditionare: si enim conditionata esset acceptatio, deberet omnino expectari positio conditionis, ut ex se patet.

6. Hic incidit ea quæstio, quæ à Mol. d. 264. n. 5. nimis indistinctè proponitur, unde nec distinctè solvitur, An scilicet sufficiat ad legitimam acceptationem, si promissarius hoc modo acceptet promissionem, quam illi præfenti facis hujus libri, v.g. *Accepto, si tu vis, vel, si tibi placet.*

7. Respondeo, sufficere, quia, si ego promitto, vel dono aliquid tibi præfenti, jam volo, & mihi placet, ut acceptes, ergo jam purificata est ejusmodi conditio. Dixi (tibi præfenti) nam, si tu esses absens, & per Epistolam, v.g. aliquid tibi ego promitterem; non sufficeret acceptatio hoc modo facta, quia potuit occurrere, ut ego

promittens animum mutaverim, & jam non amplius voleat tua acceptatio, quia jam nolo amplius tibi donare, atque adeo, nec tu validè possis acceptare.

8. Quid, si quis ita acceptet? *Accepto tuam promissionem, si tu illam servare velis, seu, Remitte me tuæ voluntati, si velis promissionem stare?*

Respondeo, non sufficere, seu (melius) dico, non sufficere; sic enim acceptando, relinquis promittentem sine illa obligatione servandi promissum, ergo promissum nullam acquirit.

Auditio Promissionis.

9. Requiritur quarto, ut qui acceptat, audiat promissionem, vel donationem sibi fuisse factam, audiat inquam, vel ab ipso Domino, sive coram ipso, per Epistolam legitimè subscriptam, vel ab interuentio item legitimo, id est, per ipsum Dominum designato: non sufficit, si audierit à quocunque alio tertio, quia hoc promissionis factæ conscius fuit, & promissio est denunciata. Ita Sanch. l. 1. *matrim. d. 6. num. 3. Molin. d. 2.4. num. 3. Bart. Vnus, Clatus, aliqui Iuris. ab ipso. Ratio est, quia solus Dominus, vel ejus legitime vocatus gerens potest transferre in te Ius ad rem suam, quæ requiritur in valida promissione, vel donatione, non vero quilibet tertius sine legitima commissione ipsi donat. Ergo donec Dominus per se, vel per alium hanc translationem notam legitimè faciat, animum verum transferendi non habuisse, judicabitur.*

10. Delugo d. 23. *de Inst. num. 72.* putat, sententiam contrariam (quam sequitur Gregorius Lopez affert pro se Baldum) quòd nimirum sufficiat dictum illi tertii non missi à Domino, esse aliqui non verum, id est, quando promittens loqueretur coram multis eo animo, ut sic sua promissio perveniret ad promissarium, inter Testatoris, quando loquitur coram Notario, & Testibus, ut cognitio quæ ultimæ dispositionis perveniret ad heredem viventem, immò etiam ad Successorem, non nondum nati sunt: & instat Dei, qui Mythena Fidei velavit Prophetis, ut ad posterum eorum cognitio perveniret.

11. Equidem approbo substantiam hujus doctrinæ, sed assentiri non possum, id esse ex contraria sententia. Manifestè enim est ipsissimum, quòd nos docemus, non illi multi præfentes, qui supponuntur cognoscere promittentem loqui cum animo, ut promissio ad promissarium perveniat, quales etiam sunt Notarius, Testes, & Prophetæ, designantur, & destinantur ad ferendam illam notitiam; ergo non sunt tertii non missi.

Acceptatio promissionis vera.

12. Requiritur quarto, ut acceptatio sit circa veram promissionem, non autem fictam. Immò, si tu promissum fictum, id est, vero animo promittendi, sed ego parum fingere, vel joculari, nihilominus acceptem, non erit acceptatio vera promissionis. Ratio est, quia ego acceptare non possum, nisi id, quòd cognosco; cum ergo non cognoscam, nisi fictam promissionem, fictam solum accepto, hoc est, accepto nihil.

Acceptatio post mortem promittentis.

13. Requiritur sexto, à nonnullis, ut acceptatio promissionis, seu donationis fiat, antequam promissarius, vel donans moriatur. Verum, id rejicit Lessius, & merito: potest enim fieri acceptatio, etiam post ejus mortem, sive à promissario, seu donatario, sive ab eorum heredibus. Ratio est, quia cum promissio, & donatio non revocantur, censentur etiam post mortem tenentis; unde, & apta, ut acceptentur. Ita Less. l. 2. cap. 18. num. 45. & 46. sequuntur Sanch. l. c. n. 5. Merellus l. 1. d. 2. c. 2. n. 890. alique.

p. 348

14. Item Lessius, & Sanchez limitant hanc universalem doctrinam ad casum, quo promissio, vel donatio facta est ab ipso promittente, vel donante, at vero quando commissio, seu mandata est, ut fieret ab aliquo nuntio, tunc non posse valide acceptari post mortem promittentis, vel donantis, quia mandatum datum nuntio statim spirat morte mandantis, atque adeo cum nihil remanet mandati, nihil post mortem acceptari valide poterit à promissario, vel donatario.

15. Sublimitant tandem iidem, se excipiunt à dicta limitatione, quando mandatum est ad pias causas. Primum, quia in favorem anime judicatur mandans voluisse, ut suum mandatum datum Nuntio perseveraret. Secundum, quia cum mandans in alia vita propensior sit ad opera pia, magis est iudicandus approbare mandatum illud.

16. Ego, ut ab hac sublimitatione incipiam, illam profecto approbo propter primam rationem dictam, non vero propter secundam.

Secunda enim ratio hæc est, quia in alia vita defunctus propensior est ad opera pia. Hoc dictum absolute non placet, tum quia forte defunctus est damnatus in gehennam, tum quia, esto, sit in gloriam, tamen ejus approbatio nihil prodest ad rem nostram; Cum enim defunctus amittat omne dominium rerum temporalium, ejus approbatio post mortem nihil juris transferre poterit.

17. Limitatio autem illa, quam Lessius, alique tradiderunt. 14. puta, spirare mandatum datum Nuntio à promittente, vel donante, non ulquequaque ardet; licet enim spirare probabile sit, unde invalide acceptari; tamen probabile etiam judico, non expirare in casu nostro promissionis, seu donationis liberalis, quia mandatum favorabile, cum sit gratia facta, non expirat morte mandantis. Ita sustinet S. v. *Don. n. 21. & v. Mandat. n. 2* & in simili Diana, p. 8. r. 6. ref. 95. & ego L. 8. in *Decret. r. 4. §. 5. n. 11. dixi*. Sicut igitur, si promissio, vel donatio facta sit ab ipso promittente, vel donante, siue mediante Nuntio, semper posse post ejus mortem valide acceptari.

18. Denique non posse heredes promittentis, seu donantis revocare promissionem, seu donationem à defuncto factam, & ab ipso ante acceptance non revocari, manifestè sequitur ex data doctrina, cum jus revocandi non transeat ad heredes, & sic docent apud Merollam t. 1. c. 2. d. 2. n. 89. Bartol. Clarus, alique. Imò ejusmodi promissionem transire in legatum omnino ex iustitia tradendum promissario, dicitur in *tract. de Testam.*

Acceptatio Promissarii, & Donarii tacentis.

19. Requiritur septimò ab aliquibus, ut acceptatio fiat expressè. Sed certè etiam tacite fieri valde per silentium potest; In contractibus enim lucrativis, ut est ille, de quo loquimur, silentium regulariter arguit acceptance; Si enim ego tibi offeram centum, v. g. aureos, & tu id à me audiens, taces, approbare, & acceptare convinceris. Ita Sanchez l. 1. *mar. d. 6. n. 11.* alique, quibus adde multos citatos, & exceptos à Diana, p. 8. r. 6. ref. 106. *sub finem*.

Ratio est, quia in re sibi utili, & ex qua non nisi commodum sequitur, maximè valet ea juris regula: *Qui tacet consentire videtur*.

20. Dixi (regulariter) fateor enim posse non raro silentium oriri ex verecundia, ne offendatur, qui offert, si non acceptem, immò, aliquando ex re ipsa oblata oriri potest, ut silentium potius ostendat rem despici, quam acceptari, ut, quando tam est vilis vel parva, vel me indigna res promissa, ut silentium illud sit, potius exprobratio, quam approbatio: id quod certè ex adjunctis erit à prudenti viro colligendum.

§. VII. *Quisnam possit pro alio absente legitime acceptare, seu (quod idem nunc est, quod duo loquimur in conscientia) stipulari?*

1. Premittendum est primum, te iterum, iterumque esse moriendum de eo, quod nimis sæpe monuimus, nimirum nos loqui de contractibus lucrativis, id est, de promissione, vel donatione liberalibus, non in contractibus onerosis, cum x utraque parte inducatur gratiam, certum est, semper adesse debere consentum utriusque, puta promittentis, & promissarii, idque saltem per legitimum Procuratorem; tunc enim jam in Procuratore ipse Principalis consentit, ut habetur expressè in jure, *Instit. h. n. l. §. p. Siquis alteri, & Doctoribus, ut Mol. d. 264. §. Quidò quando*. Merolla t. 1. d. 1. c. 2. n. 866. Sanchez l. 1. *mar. d. 7. num. 12.* Diana p. 8. r. 6. ref. 93. & seq. multos citans.

2. Premittendum secundò, valde pro re, de qua agimus, differre, si promissio, vel donatio facta absenti, dirigatur præsentis, & si dirigatur absenti. Nam, si adente, v. g. Petro, sic dicam: *Promitto, vel dono equum Petro*, atque hanc promissionem, seu donationem acceptet nomine Petri aliquis præsens, quicunque ille sit (etiamsi sit Tutor, vel Curator absents Petri, & etiamsi sit donatio in causam piam, ut contra aliquos docet Sanchez, l. 1. *num. 10.* & apud Dianam *loc. cit. ref. 96.*) nihil operabitur ejusmodi acceptatio, estque perinde, ac si nulla profus fuisset, unde eam ego, potero revocare ante absents acceptance. Ratio est, quia cum per hunc modum nulla ratione contrahatur cum præsentis, sed solum cum absente, hujus consensus est expectandus. Excipe, nisi ille præsens fuisset à Petro ad hanc acceptance facienda expressè deputatus: valeret enim tunc acceptatio, quia tunc Petrus dicitur præsens in alio, ut in simili dixi *num. 11.*

3. At verò si sic dicas: *Promitto, vel dono tibi Antonio præsentis equum pro Petro absente*; & Antonius acceptet, tunc enim verò rationabilis quæstio esse potest, an valeat præsentis acceptatio. De priorè igitur modo hic non est agendum, quia, ut dictum est, nihil ea operator, ut cum multis notat Merolla, l. 1. citans Bal. Isidorum Tuschum, Covarr. Sanchez, aliosque, agendum verò est de posteriore, ac decernendum, an illa acceptatio semper sit legitima, & consequenter valida.

4. Sed quæres antea, si verba, nec dirigantur ad absentem, nec ad præsentem, ut, si præsentem Antonio acceptante, dicas: *Promitto, me daturum equum Petro*, sensusne erit: *Promitto, me daturum ipsi Petro equum*, an: *Promitto Antonio præsentis, me daturum equum Petro absenti*?

Respondeo, Merolla, *loc. cit. num. 868.* citans Sanchez, aliosque, ait sensum esse hoc secundo modo, atque adeo aliquid operari ejusmodi acceptance posse, quia omnes leges clamant, in dubio cum sensum esse eligendum, qui favet actui, ut scilicet actus sit validus.

5. Verum, Bartolus, alique ab eodem Merolla citati, sed non recepti, censent, sensum esse primo modo, atque, adeo, nec valere, nec aliquid operari, quia ea verba, dum nullo modo diriguntur ad præsentem, promissio convincitur facta solum absenti.

6. Ego Bartolum sequor, tum propter rationem jam dictam, tum quia, si omnibus expensis, res adhuc versatur in dubio, cum dubitetur, an ad sit vera, & obligatoria promissio, melior est conditio possidentis suam rem, suamque libertatem, à qua ipsum dimovere non potes, nisi certam probes affuisse acceptance, quam certam adesse in casu dubio, ostendere non vales, quia sic, casus dubius non esset.

7. Hac expedita quæstionculâ, ut regrediamur ad promissionem directâ à præsentis, sed factam absenti. Dico,

G g tunc